

Toepassing Gedragscode Pastoraat in de Onze Lieve Vrouwe Kerk te Amsterdam

Uitgave mei 2018

Inhoudsopgave

- 1 Aanleiding en doel
- 2 gewenst gedrag binnen de Onze Lieve Vrouwe Kerk
- 3 voor wie van toepassing
- 4 implementatie
- 5 communicatie
- 6 contactgegevens

1 Aanleiding en doel

Sinds 13 april 2018 is de Gedragscode Pastoraat herzien. Deze was 1 juli 2014 van kracht geworden, nadat deze was afgekondigd door de Nederlandse bisschoppen als voorschrift voor ieder bisdom in Nederland, mede in lijn met de oproep hiertoe vanuit het Vaticaan. Na evaluatie van de werking van de Gedragscode in de bisdommen, met name door de pastorale teams, en door religieuzen binnen de Nederlandse Konferentie Religieuzen (KNR), zijn de resultaten verwerkt in deze hernieuwde diocesane gedragscode.

Het doel van de Gedragscode Pastoraat is het bevorderen van de sociale veiligheid binnen de kerkgemeenschap, door het respecteren van ieders geestelijke, psychische en lichamelijke integriteit en het bevorderen van ieders welbevinden in deze. In de Gedragscode Pastoraat wordt gesteld dat daarvoor een intrinsieke werkhouding en groepsethos noodzakelijk is, die gebaseerd is op christelijke waarden en normen, die resulteren in een correcte, en professionele wijze van omgaan met elkaar, met als voorbeeld de wijze waarop Jezus Christus omging met zijn leerlingen en andere tijdgenoten. Een minimale voorwaarde daarvoor is dat in ieder geval geen grensoverschrijdend gedrag plaats vindt.

Al degenen op wie de gedragscode van toepassing is, zijn verantwoordelijk te houden voor hun gedrag en daartoe is een helder beeld van gepast en ongepast gedrag noodzakelijk. De Gedragscode Pastoraat biedt hiertoe een raamwerk, waarin duidelijke grenzen worden gesteld. De Gedragscode Pastoraat bevat geen opvattingen over de inhoud van het werk van betrokkenen, maar is een verplichtend richtsnoer voor het feitelijk gedrag in het relationele verkeer binnen het pastoraat en daarmee rechtstreeks verband houdende werkvelden. Deze Toepassing Gedragscode Pastoraat in de Onze Lieve Vrouwe Kerk te Amsterdam, dient als verhelderende handleiding en implementatie van de Gedragscode Pastoraat voor alle betrokkenen die in de Onze Lieve Vrouwe Kerk actief zijn.

2 Gewenst gedrag binnen de Onze Lieve Vrouwe kerk te Amsterdam

In de Gedragscode Pastoraat worden waarden en normen benoemd die kenmerkend dienen te zijn voor ieders persoonlijk gedrag. Het gedrag dient zodanig te zijn, dat het vertrouwen in de kerk en in de persoon die een ambt, taak of dienst verricht ten behoeve van de kerkgemeenschap, niet wordt geschaad. Het gedrag dient een voorbeeldfunctie te hebben in overeenstemming met de christelijke waarden en normen.

A pastorale relaties en geestelijke begeleiding

Degenen die pastorale relaties aangaan en/of geestelijke begeleiding bieden, zoals priesters en leraren catechese, dienen zich bewust te zijn van hun vertrouwenspositie en de intrinsieke machtsongelijkheid die daarmee gepaard kan gaan. De pastorale zorg en geestelijke begeleiding dienen in een gepaste omgeving en op gepaste tijden plaats te vinden met zodanige prudentie en terughoudendheid, rekening houdend met leeftijd en levensomstandigheden, dat ieder mogelijk misverstand en of schijn van grensoverschrijdend gedrag wordt vermeden. Betrokkenen maken zich zelf niet schuldig aan grensoverschrijdend gedrag en tolereren dergelijk gedrag van anderen ook niet. Er dient duidelijkheid te bestaan waarlangs collegiale toetsing plaats vindt.

Voor verdere details wordt verwezen naar hoofdstuk 4 van de gedragscode pastoraat, zie de bijlage.

In de Onze Lieve Vrouwe Kerk hanteren de priesters bepaalde omgangsregels in pastorale gesprekken: zij zullen de pastorale gesprekken voeren in ruimten met glazen ramen en/of deuren, of de deur open laten. Zij zullen ervoor zorgen, dat een andere persoon op de hoogte is dat er een pastoraal gesprek plaats vindt, en dat zij niet alleen met de ontvanger van pastorale zorg achterblijven in het gebouw. Zij beperken fysiek contact.

B overige medewerkers en vrijwilligers

Allen die een taak of dienst ten behoeve van de Onze Lieve Vrouwe Kerk en haar gemeenschap verrichten, dienen in de onderlinge omgang een werkomgeving te scheppen, waarin men elkaar kan vertrouwen, waar transparantie wordt nagestreefd in het benoemen van gewenst en ongewenst gedrag, en waar duidelijkheid bestaat over de onderlinge samenwerkingsverbanden en hoe collegiale toetsing plaats vindt.

C grensoverschrijdend gedrag

Onder grensoverschrijdend gedrag wordt verstaan:

- psychisch grensoverschrijdend gedrag, waaronder emotioneel misbruik, in de zin van het opzettelijk aanzetten tot afhankelijkheid of iemand in gewetensnood brengen.

- fysiek grensoverschrijdend gedrag, waaronder fysieke mishandeling of ongewenste intimiteit.
- seksueel grensoverschrijdend gedrag, waaronder seksuele opmerkingen en aanrakingen, vertoon van aanstootgevend materiaal en seksueel misbruik.
- verwaarlozing c.q. onthouding van pastorale zorg.
- discriminatie naar geslacht, huidskleur, seksuele geaardheid of niet in staat zijnde de communie te ontvangen, bijv. in de vorm van buitensluiting van de kerk, of onthouding van pastorale zorg.
- schending van rechten, bijv. het recht op behoud van de goede naam of eerherstel, en onterechte onthouding van sacramentele bediening.
- financiële en materiële uitbuiting, bijv. door het aannemen van geld voor sacramentele bediening (simonie) of ontvreemding van geld en goederen.

3 Op wie van toepassing

Alle Christenen zijn geroepen om zich te gedragen naar de christelijke waarden en normen, met als voorbeeld de wijze waarop Jezus omging met ieder mens, als zijnde een kind van God. Hiermee kan iedere parochiaan en kerkbezoeker van de Onze Lieve Vrouwe kerk verantwoordelijk gehouden worden voor gepast en ongepast gedrag. De kerk als geloofsgemeenschap en als organisatie dient daarbij een voorbeeldfunctie te vervullen. De Gedragscode Pastoraat is in ieder geval een verplichtend richtsnoer voor de priesters (en diakens), die werkzaam zijn in de pastorale zorg van de Onze Lieve Vrouwe kerk te Amsterdam. Degenen die verantwoordelijk zijn voor de pastorale zorg, zijn gehouden aan het creëren van een professionele werkomgeving waarin de sociale veiligheid is gewaarborgd. In overeenstemming met de Gedragscode Pastoraat, wordt van alle medewerkers en vrijwilligers die actief zijn voor de Onze Lieve Vrouwe kerk verwacht, dat zij zich in hun gedrag richten naar de hierin vervatte waarden en normen.

4 Implementatie

De implementatie van de Gedragscode Pastoraat dient erop gericht te zijn, dat iedere betrokkene, werkzaam binnen de Onze Lieve Vrouwe kerk, duidelijkheid kan krijgen over welk feitelijk handelen voldoet aan de beschrijving van gewenst of ongewenst gedrag.

A medewerkers en vrijwilligers

Er dient een overzicht bijgehouden te worden van allen die actief zijn voor de Onze Lieve Vrouwe Kerk, met omschrijving van te verrichten werkzaamheden. Het werven en aansturen van vrijwilligers en niet-pastoraal personeel, valt onder de verantwoordelijkheid van de rector in samenwerking met het bestuur van de Onze Lieve Vrouwe kerk. Dit vloeit voort uit artikel 54 van het algemeen reglement voor het bestuur van een parochie.

B samenwerkingsverband

Het is voor alle betrokkenen duidelijk welke taken zijn afgesproken binnen de werkgroep en welk gedrag daarbij verwacht wordt. Dit wordt besproken door de eerst verantwoordelijke van iedere groep. Bij vragen over de invulling van taken en gedrag, kan iedere betrokkene terecht bij de eerst verantwoordelijke en/of de rector van de Onze Lieve Vrouwe kerk of diens vervanger.

C collegiale toetsing

Alle betrokkenen wordt gevraagd een vertrouwelijke en transparante werksfeer te scheppen, waarin gedrag besproken kan worden en collegiale toetsing op een respectvolle en veilige manier plaats kan vinden.

Volgens de Gedragscode Pastoraat, dient het onderwerp van sociale veiligheid binnen de kerkgemeenschap in het collegiale overleg aandacht te krijgen. De collegiale toetsing dient actief opgezocht te worden en situaties van mogelijk grensoverschrijdend gedrag en mogelijke aanleidingen ertoe, dienen benoemd te worden. Hiertoe wordt als leidraad genomen een jaarlijks gesprek met de rector en een halfjaarlijks gesprek met de eerst verantwoordelijke van de vrijwilligersgroep. In het eerste jaar waarin de vrijwilliger actief is voor de Onze Lieve Vrouwe kerk, kan de frequentie verhoogd worden naar een halfjaarlijks gesprek met de rector en een driemaandelijks gesprek met de eerst verantwoordelijke.

De priesters van de Onze Lieve Vrouwe kerk te Amsterdam werken in nauwe samenwerking met elkaar, en laten zich adviseren door het bestuur van de Stichting Onze Lieve Vrouwe kerk. De priesters worden getoetst op hun gedrag door de bisschop van het bisdom Haarlem-Amsterdam vanuit hun kerkelijke benoeming.

Alle overige betrokkenen kunnen zich wenden tot elkaar binnen de eigen werkgroep, en aanspraak maken op bijstand van de rector of diens vervanger.

Iedere betrokkene kan gevraagd worden verantwoording af te leggen over zijn/haar gedrag aan de rector als kerkelijk leidinggevende. De rector is door de bisschop daartoe benoemd en kan gevraagd worden op zijn beurt verantwoording af te leggen aan de bisschop over het functioneren van de betrokkenen binnen de Onze Lieve Vrouwe kerk. Van daaruit is de rector verantwoordelijk voor het beoordelen welk gedrag gewenst of ongewenst wordt geacht voor betrokkenen die actief zijn voor de Onze Lieve Vrouwe kerk, omdat zij daarmee de gemeenschap van de Onze Lieve Vrouwe kerk vertegenwoordigen.

D verklaring omtrent goed gedrag

Om tegemoet te komen aan de wens maatschappelijke verantwoording af te leggen over het eigen gedrag, is het wenselijk voor betrokkenen binnen de kerkgemeenschap een VOG, verklaring omtrent gedrag, op te vragen bij de gemeente. Vanuit het aartsbisdom is als maatregel ingevoerd, dat een VOG verklaring vereist is bij de benoeming van priesters en

diakens, pastoraal werkenden, en bij het aannemen van kandidaten hiervoor en de aanstelling van vrijwilligers en functionarissen. Vanaf 2005 is een antecedentenonderzoek verplicht bij de benoeming van priesters, diakens en pastoraal werkenden, wanneer zij overstappen naar een ander bisdom of een andere religieuze instelling. Zie bijlage nieuw bouwwerk aanpak en preventie seksueel misbruik en grensoverschrijdend gedrag. Voor betrokkenen die taken verrichten in de Onze Lieve Vrouwe kerk op het gebied van het aanbieden van catechese, het bijhouden van de contactgegevens van de parochianen en het beheer van de financiën, wordt door het bisdom een VOG verklaring verlangd. Hen zal gevraagd worden een VOG op te vragen bij de gemeente op kosten van de Onze Lieve Vrouwe kerk. De leden van het bestuur en de priesters van de Onze Lieve Vrouwe kerk te Amsterdam, hebben eveneens op eigen initiatief een VOG verklaring opgevraagd.

E meldpunt grensoverschrijdend gedrag

De behandeling van klachten is geregeld in het Reglement R.K. Meldpunt grensoverschrijdend gedrag. De meldpuntfunctionaris kan een klacht over grensoverschrijdend gedrag in ontvangst nemen en zal in de klachtencommissie de ontvankelijkheid van de klacht beoordelen. Hierbij zal rekening gehouden worden met de vraag of voldoende pogingen zijn ondernomen om de klacht op niveau van de direct betrokkenen aan de orde te stellen en te behandelen. Tevens wordt gekeken of er behoefte is aan medische, psychische, pastorale hulpverlening of dat een civielrechtelijke dan wel canonieke weg behandeld moet worden.

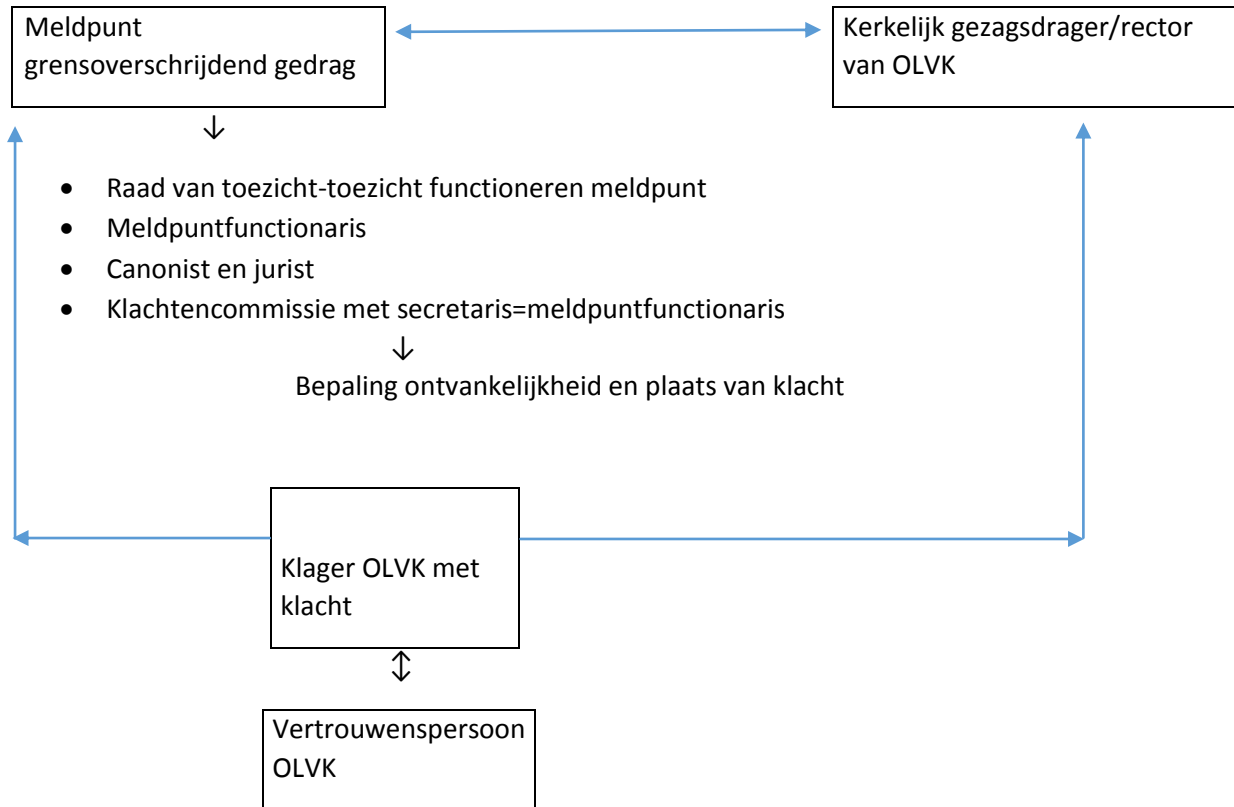
Een klacht kan ingediend worden bij de rector van de Onze Lieve Vrouwe kerk te Amsterdam als kerkrechtelijk gezagsdrager, of bij de meldpuntfunctionaris van het Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag te Utrecht. Volgens het reglement, zullen de meldpuntfunctionaris en de rector van de Onze Lieve Vrouwe kerk elkaar schriftelijk op de hoogte stellen van de klacht.

F vertrouwenspersoon

Iemand die twijfel heeft over het indienen van een klacht bij het Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag tegen een priester, medewerker of vrijwilliger, kan zich laten bijstaan door de vertrouwenspersoon van de Onze Lieve Vrouwe kerk. De klager kan in gesprek treden met de vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon zal de met hem/haar besproken informatie vertrouwelijk behandelen en alleen met toestemming van betrokkene informatie delen met de rector en/of meldpuntfunctionaris. Volgens de Gedragscode Pastoraat namelijk, dient informatie die verkregen is in het kader van pastorale zorg en geestelijke begeleiding, vertrouwelijk te blijven, tenzij het in geval van dwingende professionele redenen of wanneer de wet dit vereist, noodzakelijk is de geheimhouding te doorbreken.

Vanuit de apostolische opdracht tot het tonen van maatschappelijke verantwoordelijkheid als het gaat om het signaleren van vormen van huiselijk geweld, waaronder

kindermishandeling en seksueel misbruik, is het voor degenen die actief zijn binnen de Onze Lieve Vrouwe kerk, mogelijk een beroep te doen op bijstand van de vertrouwenspersoon.

5 Communicatie

Omdat de Gedragscode Pastoraat van toepassing is op alle medewerkers en vrijwilligers die actief zijn voor de Onze Lieve Vrouwe kerk, dient deze Gedragscode met deze Toepassing van de Gedragscode Pastoraat en het Reglement Meldpunt Grensoverschrijdend gedrag, onder de aandacht gebracht te worden van alle betrokkenen. Dit is de verantwoordelijkheid van de rector van de Onze Lieve Vrouwe kerk. Dit kan plaats vinden in een intakegesprek, als iemand medewerker of vrijwilliger wordt. De toepassing Gedragscode zal op de website van de Onze Lieve Vrouwe kerk geplaatst worden.

In het kader van een respectvolle en transparante houding ten aanzien van het benoemen van gewenst en ongewenst gedrag, is het belangrijk om met geduld en verdraagzaamheid onderling het gesprek hierover aan te gaan en te voorkomen dat conflictsituaties ontstaan. Het is wenselijk tijdig de rector of diens vervanger te raadplegen. Iedere betrokkene heeft recht op duidelijkheid omtrent welk gedrag van hem/haar verwacht en gewaardeerd wordt.

Mocht het gedrag van een betrokkene door de rector ongewenst worden geacht, omdat deze geen voorbeeldfunctie heeft en/of niet in lijn is met de Gedragscode Pastoraat, en

mocht het gedrag van betrokkene niet verbeteren onder gegeven adviezen van de rector, dan kan betrokkene gevraagd worden zijn/haar werkzaamheden voor de Onze Lieve Vrouwe kerk te beëindigen. Dit wordt dan schriftelijk vastgelegd door de rector. Bij het plegen van strafbare daden, wordt aangifte gedaan.

6 Contactgegevens

R.K. Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag
Goeman Borgesuslaan 77
3515 ET UTRECHT
Telefoon 06 24 955 899
E-mailadres contact@meldpuntgrensoverschrijdendgedragrkk.nl
Website www.meldpuntgrensoverschrijdendgedragrkk.nl

Vertrouwenspersoon Onze Lieve Vrouwe kerk
Mw. I.S. Maas-Bremer
E-mailadres: vertrouwenspersoon@olvkerk.nl

Vertrouwenspersoon seksueel grensoverschrijdend gedrag bisdom Haarlem-Amsterdam
Dhr. S.H.M. Baars
E-mailadres: sbaars@tiltenberg.org

Kerkelijke rechtbanken

Officialaat Bisdom Haarlem-Amsterdam:
Dr. A.J.T. van den Hout, officiaal
Mw. M. Buts-Gerritsen, notariaat
Telefoon 023-5112630
Fax 023-511-2649
E-mailadres: mbutts@bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Officialaat Aartsbisdom Utrecht
Mgr. Th. Hoogenboom, officiaal
Mevr. C. Bax, notariaat
Postbus 14019
3508 SB Utrecht
Telefoon: 030-2391962
Fax: 030-2311962
E-mailadres: officialaat@aartsbisdom.nl

Overige officialaten: <http://people.zeelandnet.nl/wmjhacking/consulent/adressen.htm>

Bijlagen:

*Nieuw bouwwerk aanpak en preventie seksueel misbruik en grensoverschrijdend gedrag
Bisschoppenconferentie en Konferentie Nederlandse Religieuzen* is gepubliceerd op de website
www.aartsbisdom.nl

De *Gedragcode Pastoraat* en de *Reglement R-K. Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag* zijn
gepubliceerd op de website www.rkkerk.nl en www.knr.nl.

De handleiding voor het aanvragen van een VOG is te vinden op de website van www.rkkerk.nl